

uspešen razvoj in razmah organizacije. In dober, vester in točen blagajnik je bil naš organizator tov. Luznar.

26 let svojega življenja je žrtvoval procvitu naše organizacije kot njen gospodarski upravitelj, ves svoj prosti čas je žrtvoval v teh letih organizaciji. In koliko dela, koliko vztrajnosti zahteva red glavne blagajne, to ve le oni, ki je sam že upravljal tak posel. Tih in mirno ga je vršil tov. Luznar; podajal nam je vsako leto na glavni skupščini svoje vzorno in natančno poročilo, vzpodbujal je mlade tovarišice in tovariše k požitovnosti do organizacije in skrbel, da je imela gromotnih sredstev za svoje visoke smotre. V vseh 26 letih je vladal v blagajniških zadevah vzoren red in nismo čuli zamahe o blagajniškem redu pri nas celo javno na I. državni skupščini UJU v Zagrebu.

Ne rečemo, da ima tozadeven red lahko vsakdo, a ta red, ki ga imamo mi danes, je požitovno delo našega vrliga tovariša Luznarja. Zato si štejemo v dolžnost, da se ga tudi javno spominjamo ob priliki odstopa od blagajniškega posla po 26 letnem delovanju želeč mu, da mu bo še dolgo dobo let dana prilika gledati sad svojega truda in želeč, da bi nam s svojimi dolgoletnimi skušnjami stal še nadalje z nasveti ob strani v procvit naše stanu in naše organizacije.

Tovarišice blagajničarke, tovariši blagajniki!

Po 26 letnem poslovanju kot glavni blagajnik bivše Zaveze in sedanega UJU Ljubljana polagam ta posel v mlajše in čilejše roke. Pri tej priliki mi je prijetna dolžnost, da se Vam najiskrenejše zahvaljujem za Vaš nesebičen trud in požitovno delovanje v blagor skupne organizacije. V skromnih razmerah se je gibal Zaveza, ko sem prevzel pred 26 leti blagajništvo, komaj 450 K letnega prometa, a danes ga je en milijon. Z Vašim neumornim delom in trudom smo postavili našo organizacijo na zdrav in krepak temelj, ki je v čast in ponos nam vsem. Težaven in nevarčen je posel blagajnika. To ve najbolj le tisti, ki ga je sam opravljal. Vi ga vršite vztrajno in brez osebnih koristi. Vaše plačilo Vam je za vest, da z delom za organizacijo vršite važno izvenšolsko delovanje. Čast Vam! Najiskrenejše pozdravljene drage tovarišice, dragi tovariši!

Fr. Luznar.

— Glas za razširjenje ljudskih šol. Poslanec dr. Simarak je kritiziral prosvetno politiko sledeče: Popolnoma nepačna pota vodi naša prosvetna politika. Vseposvoda se ustanavljajo gimnazije in druge srednje šole. S tem se ustvarja intelektualni proletarijat. Na ljudske šole, kjer naj bi se izobrazile široke plasti ljudstva, pa se ne gleda in se ne ustanavljajo, kjer bi bile potrebne. — No, pri nas, v Sloveniji, si šolska uprava ne more nadejati tega očitka dr. Simaraka. Šole so se razširjale, a polena je metala onim, ki so to delali, pri nas ravno ona stranka, ki ji pripadajo dr. Simarak in zbornici.

— Novosteljeni zakon o draginskih dokladah doboča v glavnem: Državni uslužbenci, vpokojenci in vpokojenke prejmejo poleg temeljne plače oziroma pokojnine še draginske doklade, in sicer osebne, stanarinske in družinske. Višina osebnih in stanarinskih doklad se ravna po višini plač oziroma pokojnin in po draginskih razmerah v kraju službovanja. Kraji se dele po draginskih razmerah v pet razredov. Slovenski mesti Ljubljana in Maribor spadata v III. razred, Kočevje, Kranj, Logatec, Novo mesto, Ptuj v IV. razred, ostali slovenski kraji v V. (najnižji razred). Stanarinske doklade se za kraje v Sloveniji ne izdajajo. Državni uradniki, srednješolski profesorji ter stalni učitelji in učiteljice, praktiki, supletni, aspiranti, konstituti inčasni poštarji dobivajo osebne doklade v tem-le razmerju: — Vse

Letna plača	Kraj razreda draginje
	I. II. III. IV. V.
1. do 2999 D.	28 26 24 22 20 dn.
2. od 3000 do 4999 D.	30 28 26 24 22 dn.
3. od 5000 do 7499 D.	32 30 28 26 24 dn.
4. od 7500 do 8999 D.	35 33 31 29 27 dn.
5. od 9000 dalje	38 36 34 32 30 dn.

ostale kategorije uradnikov, učiteljev (ic) ukaznih državnih uslužbenecv s stalno mesečno plačo brez razlike na službena leta in kvalifikacijo, dalje vse kategorije poduradnikov, kancelistov, oficijantov, pomočnikov itd. dobivajo osebne doklade po krajevnih razredih od 18 do 16 dinarjev dnevno. Podrobne določbe opuščamo, ker prinesemo zakon v celoti, ko bo uradno publiciran.

— Slovensko učiteljstvo na viš. ped. šoli v Zagrebu. (Dopis.) Izobrazba učiteljstva. Malokomu je znano, da obstoji v

Zagrebu „Višja pedagoška šola“ že tretje leto. Na tej šoli je vpisanih 5 tovarišev in 17 tovarišic iz Slovenije. Predavanja trajajo dve leti in so deljena na skupine, slično, kakor na meščanskih šolah. Kakšen namen ima ta šola, še ni natančno določeno, kar gotovo ni vzpodbudno za nas, ki študiramo v Zagrebu, temenjanj, ker živimo v največji bedi in pomanjkanju. O kaki lastni sobi samo lahko sanjamo. Navezani smo samo na postelje, ki so postavljene dve do tri v eni sobi, in vsaka postelja stane mesečno najmanj 1000 K. Kje je potem še luč, kurjava, postrežba? Za hrano se zahtevajo naravnost neverjetne vsote. Kavarne gledamo samo od daleč. Srbi, ki imajo mnogo višje plače, že se izhajajo. Hrvati pa imajo v Zagrebu že svoje prirodne vezi. Tudi vlada jih podpira s tem, da jim je izplačala vse potne stroške. Dobivajo tudi izplačano mesečno stanarino. Slovenci smo v Zagrebu v tem oziru prepuščeni samim sebi. Vse prošnje so našle v Ljubljani gluha ušesa. Še celo učiteljicam — ženam tukajšnjih tovarišev je višji šolski svet v Ljubljani zavrnil prošnje za polne dnevnice, z motivacijo, da jim po „Informacijah“ ministrstva financ ne pripadajo polne dnevnice. Hrvatska, bosanska in srbska vlada izplačuje tozadevne dnevnice. A so tudi sami prosili za dopust! Kar velja za te pokrajine, bi moralo veljati tudi za Slovenijo. Potne stroške in dnevnice se lahko zaračuna na podlagi zakona. Moralne podpore pa tudi med učiteljstvom nimamo. Tako se je protestiralo na brežiškem okrajnem učiteljskem društvu proti študijskim dopustom, češ, da se imajo ukiniti, dokler ni zadosti učiteljstva. Kaj takega se je moglo zgoditi ali iz sebičnosti, ali pa iz popolnega nerazumevanja za višjo izobrazbo učiteljstva. Na eni strani se zahteva po izobrazbi, na drugi strani pa se protestira. Hrvatska, bosanska in srbska vlada (ne samo, da je vsakega prosilca poslala v šolo) pozvale so celo vse učiteljstvo, da se v čim večjem številu prijavi na višjo pedagoško šolo. V teh pokrajinah je gotovo večje pomanjkanje učiteljstva kakor v Sloveniji. Nekateri hrvatski tovariši že tako računajo na lepa mesta v Sloveniji. Ako ne bomo imeli sami dosti kvalificiranih ljudi, bomo morali odstopiti gotova mesta agilnejšim tovarišem. Sicer pa bi bil to najboljši pot, da se čim preje zlijemo v en narod s skupnim pisanim jezikom.

— Še ena krivica. Občinski odbor občine K. sestoji iz dveh strank: klerikalne, ki ima 9 odbornikov in demokratske, ki jih ima 7. Ta stranka zastopa vse večje davkoplačevalce in inteligenco; med temi odborniki sta dva, ki plačujeta največ davka in vsi so sami razumni možje. Klerikalna stranka pa je sestavljena iz najrazličnejših ljudi, trije so navadni delavci, ki ne plačujejo niti pare davka. Ker pa imajo večino dveh glasov, zato si domišljujejo, da mora biti vse po njihovem. Izvolili so si župana, vzeli vse tri občinske svetovalce in sedaj bi še radi imeli vseh 5 članov krajnega šol. sveta iz svoje stranke in sicer najbolj kričave in šoli nasprotni. Demokratska stranka je za enkrat volitev preprečila s tem, da se je odstranila in onemogočila sklepčnost: vložila pa obenem pritožbo na politično oblast.

— Prevalje. (In že spet žendarmierja!) Učitelj K., ki je bil imenovan začasnim voditeljem prevaljske šole, je dobil od stanovanjske oblasti nalog, da se ima takoj vseliti v naturalno stanovanje voditeljevo v šoli. Ker pa so vladale na šoli zelo neurejene razmere in ker je bil imenovan učitelj po večnih stanovanjskih neprilikah hudo prizadet na živcih in končno, ker je bil že enkrat deložiran iz šolskega poslopja, je prosil šolsko oblast, da ga odveže šolskega vodstva ter mu poveri kako učiteljsko mesto na tej šoli. Še predno pa je dospela rešitev te prošnje, je učitelj K. dobil od stanovanjske oblasti nalog, da nemudoma izprazni svoje sedanje stanovanje ter se vseli v šolo; zapretilo se mu je z žendarmiersko asistenco, čim bi se ne pokoril tej odredbi stanovanjske oblasti. K-u torej ni kazalo drugega, kakor pa se sili ukloniti. Stanovanje, v katerem se je nahajal K. doslej, je nakazala stanovanjska oblast stranki, ki je imela to stanovanje že pred meseci zagotovljeno od hišnega lastnika. Tudi je mirno trpela, da se je tista stranka v stanovanjskem sporu z učiteljem K. se v svojih vlogah na 2. instanco posluževala izmišljotin neke zagrizene Nemke, ki je bila radi protidržavnega vedenja citirana na okrajno glavarstvo in menda tudi obsojena. Končno si je stanovanjska oblast privoščila neokusno šalo, da je imenovala naturalno stanovanje v šoli udobno, dasi ji je moralo biti znano, da so v cel

dolini stanovanjske razmere za šolskega voditelja najslabše v Prevaljah.

— Delo za „Učiteljsko samopomoč“. Vsem tovarišem-icam celjskega okraja. Glasom vrjune nabiralne pole, za ude „Učit. samopomoči“, je prijavilo pristop 78 učiteljev-ic. Da bom lahko sestavil do prihodnjega učit. zborovanja natančne seznam vseh udov s potrebnimi podatki, prosim vse šol. voditelje, da mi pošljejo nemudoma seznam vseh pristopivših še ne nad 45 let starih članov na šol. vodstvo v Ljubljani pri Celju s sledečimi podatki: n. pr. Franc Smrtaura, roj. 6. 9. 1886. v Hudem breznu okr. Celje, dovršil 35. starostno leto. Dediči: Neža Smrtaura, učiteljica v ... pri Ptuj. Glasom pravil so dediči: po možu žena, po ženi mož, po vdovcu-vdovi otroci, če ni teh pa drugi določeni dediči. Opozarjam, da lahko pristopijo tudi učiteljske zakonske žene, če-tudi niso učiteljice. Na podlagi teh podatkov bom sestavil seznam, katerega predložim zdravniku, ki nas pregleda na dan zborovanja in nam pripiše na predloženi seznam potrebni zdravniški certifikat. Na ta način prihranimo pot k zdravniku in stroške. Referat tov. Škulja, objavljen v zadnjem U. T. Vas naj ne moti, ker to je še samo lep predlog, ki se uresniči morda kdaj v bodočnosti. Za enkrat nimamo nič boljšega od Samopomoči. Ne zanašajte se tudi na brezskrbne čase po nove regulaciji, ker zarja upa bo obledela, kakor hitro prejmete denar in pogledate cene v trgovskih izložbah.

Postavimo se kolikor mogoče kot posamezniki in skupno kot stan na lastne noge! — Petrovič Simon, učit. Ljubljana pri Celju.

— Ljubljanski učiteljski pevski zbor vabim k pevski vaji v ponedeljek, dne 9. t. m. ob 20. uri na učiteljske. Prosim polnoštevilne udeležbe. Pevovodja.

— Važno opozorilo za vojne invalide, vdove in sirote radi dodatkov k pokojninam. Po čl. 21 zakona o invalidih z dne 15. decembra 1921. se ustavi s 1. januarjem 1922. izplačevanje dodatkov k pokojninam: 1. za invalide, ki jim je bilo povodom zadnjega pregleda priznana manj kakor 50% invalidnosti, in sicer za njihovo osebo in za otroke; 2. za vse invalide dodekate za dva otroke, tako da jim ostane le za tretjega in nadaljne otroke izpod dopolnjenega 16. leta; 3. za vse vdove brez otrok, ki so mlajše kakor 45 let in sposobne za delo; morda ne-sposobnost morajo dokazati z nekočevanim izpričevalom, ki ga izda brezplačno uradni zdravnik; 4. za vse invalide brez ozira na odstotke in število otrok ter za vse vdove brez ozira na število otrok, ako plačujejo več kakor 30 dinarjev neposrednega davka (po odmeri davkov za finanjsko leto 1920—21). Ker bo treba na temelju tega zakona nanovo pregledati in popraviti vsa nakazila invalidom, vdovam in sirotam, ki so že bila pripravljena za izplačilo dne 1. januarja 1922, ne bodo mogli poštni uradi dostaviti zneskov, kakor običajno v prvih dneh januarja. Vse prizadete stranke naj upoštevajo, da je s to spremembo združeno ogromno delo, ki bo izplačevanje zavleklo za nekaj časa. Vsakdo naj o tem obvesti svoje znanke invalide in vdove in jim priporoča, naj opuste vsako pismo in osebno pritožbo v Ljubljani. Uradi bodo skrbeli za to, da se bodo pokojninski prejemki v smislu goraj označenega zakona kar najhitreje nakazali.

— Zaročil se je tov. Edo Hribnik, učitelj v Žireh z gđno Mici Blažičevo. Čestitamo.

— Deca deci! I. mest. deš. šola v Ljubljani je nabrala 1.380 K.

— Književni dar Slovenske šolske Maticice za 1921 bo obsegal sledečih troje knjig: Pedagoški zbornik (164 str.), uredil dr. K. Ozvald. — Telovadba, II. del (s 47 slikami in mnogimi načrti — 112 str.), spisal dr. Pivko in prof. Schaupt. — Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovnih šol (76 str.), spisal Fr. Fink. Ker bo to vsega skupaj 352 strani ali malone 22 tiskanih pol dobrega pedagoški didakt. beriva za naročnino celih 8 dinarjev, zato pač letošnjim publikacijam SSM ni treba še posebnega priporočila. Knjige bodo vsak čas dotiskane ter se začno kmalu razpošiljati.

— „Zamorček“. Nedavno sem čital v „Jutru“, kako kateheze po šolah vsiljujejo otrokom „Zamorčeka“ (listič o afrikan-skih misijonih), da nabirajo prispevke za udobno življenje raznih delomrznih ljudi. In to je res. Tudi na naši šoli je kaplan z vso zgovornostjo pritiskal na otroke, naj prinesejo denar za „Zamorčeka“. In tako se je zgodilo, da je eden prinesel kaplanu denar, pa bogve čigav in od kod. Fant se je bil zameril pri kaplanu, kakor tudi marsikateri drugi in nastala je afera. Ker se to gotovo godi tudi drugod

— menda splošno — zato naj višji šolski svet izda ukaz, kateri listi se smejo za mladino naročati in kateri ne. „Zamorček“ je primeren le za zamorčke, za naše duševno razvite otroke pa nikakor ne.

— Čast tebi mladina! V Gorjah pri Bledu se vadi šolska mladina v štetju po domačem slovanskem načinu. Da bi šlo novo štetje hitreje od rok, so se malčki obsodili v korist Jugoslovanske Maticice na denarne kazni, ki so jih po kratkem času prostovoljno poosttrili. Na ta način so nabrali vrli malčki nad 50 K, ki jih je prejela Jugoslovanska Matica. Ko se pri-vadajo malčki novemu načinu štetja in ko bodo kazni prenehale, tedaj pa si izmislijo zavedni malčki kaj drugega, kar bo njim in Jugoslovanski Matici v korist, nam vsem pa v ponos, da imamo tako mladino. Še enkrat, čast taki mladini, kakor je ona v Gorjah pri Bledu in vse priznanje učiteljici gđni Valeriji Jerajevi, ki skrbi tako lepo za narodno zavednost mladine.

— Šolski otroci v St. Rupertu na Doljenjskem so nabrali za Jugoslovansko Matico nad 9100 znamk. Pri tej zbirki sta se posebno odlikovali učenki IV. razreda Vidmar Frida in Steklara Natalija, ki sta znamke tudi lepo uredile. Vrlim nabiralcem vse priznanje in vsa čast!

— Društvo, kakršnih treba, je Učit. društvo za laški okraj. Na svojem občnem zboru je sklenilo ugodno društvo, da pristopijo k Jugoslovanski Matici vsi člani društva. Patriotičen sklep je tudi že uresničen in vsi člani društva, ki so včlanjeni pri UJU, 80 po številu so vpsali za celo leto članarino in Jugoslovanska Matica je sprejela 960 din. Vse priznanje ugodnemu društvu, da bi našlo še mnogo posnemalcev!

— Slovenka šolska Matica. Se je čas! Kdor misli postati član, se blagovoli prijaviti in poslati „D naravnost Slovenski šolski Matici v Ljubljani in to najkasneje do 15. januarja. — Za I. 1922. b. vsled odborovega sklepa znašala članarina 20 dinarjev in sicer zaradi naraščajočih tiskarskih stroškov. — Poverjenike prosimo, da najkasneje do 15. januarja vpslišejo imena članov in članarino za leto 1921.

— Pojasnilo. Daleč odstranjeni od osebne žalitve moramo izjaviti, da se naše opazke v referatu g. Fran Škulja objavljenem v 52. šte. nikakor ne nanašajo osebno nanj, ker je on sam član Učiteljske samopomoči, torej ga osebno ne morejo zadevati; sploh niso mišljene osebno na nikogar, kar je iz njih samih jasno razvidno in so naperjene splošno proti nezavednosti, ki vlada pri mnogih v stanovskih socialnih vprašanjih. V dolžnost smo si pa šteli braniti Učiteljsko samopomoč pred napačnim pojmovanjem, ker je društvo v polnem obsegu delazmožno in sposobno za vsako potrebno reformo, ki je izvedljiva. Naše opazke niso bile osebne, ampak stvarne. — Uredništvo.

Učiteljski vestnik.

VABILO NA DEŽELO!

Dalje če hočeš v hribe, s tem obširnejšim znanjem se podkuj.

Izobrazba, ki ti jo nudi učiteljšče, niti z daleka ne zadostuje za delo med narodom. Razum teologije, ti je neobhodno potrebno, da si vsaj površno prilastiš znanje vseh ostalih fakultet.

Dokaz! Opravljal boš večkrat službo ranocelnika in manjkalo ne bo prilike, da pokažeš živinozdravniško prakso.

Po tvojih načrtih bodo stavili hiše, pa še pogosteje boš stavil parcele; slednje zlasti v slučajih, ko gre za dokaz lastninske pravice pri starih grobljah ob mejah.

Ako pokažeš, da ti tudi šš niso tuji, in če si vsaj Tavčarjevega »Pravdnika« prebrskal, se ti nekaterekrat še mogoče posreči ljudem vstopi v glavo, da je bolj kratka sprava, nego dolga pravda.

Seveda, to ne bo v največje veselje požitovnemu odvetniku; pa tudi ne v preveliko žalost sodniku. Če te je narava obdarila z grlom slavca, in imaš kaj pojma o orglanju, ti tudi vse prav pride.

Pozabiti ne smeš seveda, seznaniti se z občinsko upravo. Glej, da se poučiš pri izurjenem občinskem piscaču, »kako se tej reči streže.« Ta služba te morda gromotno še postavi na trdne noge — 50 kronc na leto ni, da bi zametaval. Da moraš poznati vse panoge kmetijstva je umeyno.

Ker zgledi »vlečejo«, navajam v sledečem nekaj primerov iz lastne prakse o delovanju v šoli in izven nje.

Bilo je pred 16 leti. Iz učiteljskega me je zaneslo na sedanje službeno mesto.

Kraj leži na zemlji, kot vsi drugi. Udobnosti pa, ki jih tu uživamo, naj si vsak nam predoči iz opisa. »Prometna sredstva so tu še danes v istem štadiju.

ki so bila za Krpanove dobe na Notranjskem. Imamo, hvala bogu — cesto izpeljano, — pa ne do vsakega željnika, pač pa leži ta čisto na periferiji šolskega okoliša. Po nji prideš proti zapadu v slabih 2 urah v trg P...; proti vzhodu pa te pripelje v trg K... kras. Pretežna večina otrok pa do šolske dobe niti te ceste ne pozna. Železnica, reka sta pri šolarjih dva abstraktna pojma, in konkretno obliko zadobita šele v slučaju, ako imaš podobe, da jih jim pokažeš. Jezero in morje; to pač. Po 14-dnevnem deževju, ki k našemu duševnemu razvedrilu traja večkrat na leto, skačejo otroci preko obilice malih jezer, ki se pojavljajo v kotanjah razdrapanih kolovozov. Morje — pa ne ravno Jadransko — jim lahko ponazorim na travniku, ki leži kakih 100 m nižje pod šolo in ga pri trajnem deževju voda popolnoma preplavi. Lep učni pripomoček! Toliko v orientacijo kraljevnega opisa.

V tem kraju sem pričel službeno kariero. Prošnje pa, ki sem jih že vlagal za premestitev, so me doslej še vse prepričale, da je želja visokih gospodov, naj bi tu končal — bile so vse »odbite«.

Pričenjam z delovanjem.

Bil sem prvi učitelj na novorazširjeni enorazrednici. Šel mi je odkazal prvi razred. Saj veste, s kakšnimi občutki stopi vsak prvič v razred »molimo!« »Stare hiše« so pričele v zboru; novinci pa — eni topo zroč predse, drugim so se vrtele glave, kakor kolesa na oseh. Tudi smeha, pa še več joka je bilo.

Ko sem pričel izpraševati novince, sem mislil, da stojim v gluhozvojni.

Da je bil uspeh do časa nadzorovanja naravnost sijajen pri takih razmerah, je povsem naravno; saj sem dobil v pohvalo, črno piko. Čas beži, pa je z njim tudi pika obledela.

Prva štiri leta je bilo moje delovanje omejeno le na šolo. Šel, ki je tu služboval že blizu 20 let, je bil »persona grata«; jaz pa, ker sem jo precej po »blanško« poteroval, sem veljal le za »ljubljansko srajco«, čeravno sem platno prodajal precej daleč od Ljubljane. Pa ne samo krajevno, tudi duševno so mi privajali zmožnosti »srajčnika«. Če je nanesla prilika, da sem prišel v dotiko z našimi »veleumi«, sem lahko opazoval na vseh obrazih mnenje o mlekozobem fantiču.

(Dolje prih.)

Obrtno nadaljevalno šolstvo.

—o Trgovsko-obrtna zbornica je imela dne 29. dec. p. l. sejo iz katere posnemamo sledeče: Zvišale so se tudi izdatni podpora za trgovske in obrtno nadaljevalne šole. Zanje je ustavljenih v proračun 450.000 kron. V ostalem se je med drugim nakazala kot enkratna izredna podpora trgovski akademiji za nabavo učil vsota 100.000 kron, za nepodržljivo dvorazredno trgovsko šolo v Novem mestu 10.000 kron. Obrtnonadaljevalne šole. V rešitvi nadaljnjih točk dnevnega reda je Trgovsko obrtna zbornica imenovala v odbore raznih obrtnonadaljevalnih šol v Sloveniji sledeče člane: za Domžale Fran Cerar, slavniki; za St. Jurij ob juž. žel. Josip Čretnik, izdelovalec umetnih milin; za Kamnik Jurij Weibl, mizar; za Mengeš Feliks Stare, za Mursko Soboto Ludovik Brumen, zbornični svetnik; za Šmarje pri Jelšah Martin Jesenek, urar; za St. Vid nad Ljubljano Simon Jovan, krojaški mojster, za šolo v Ljubljani kot tretjega zastopnika zbor. svet. Ložar.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine i. t. d. prodaja in sprejema zanje naročino knjižarna »Učiteljsko tiskarno v Ljubljani«, Frančiškanska ulica šte. 6.

—k Alojzij Kraigher: Umetnikova triologija. V Ljubljani 1921. Samozaložba. Natisnila Učiteljska tiskarna. Cena 15 Din. Ivanu Cankarju v spomin. Prvi del: Umetnik v tujini, drama v enem dejanju. Drugi del: Umetnik v domovini, drama v enem dejanju. Tretji del: Umetnik v nebesih, komedija v enem dejanju. »Povej, kar bereš v svojem srcu; zatisi oči, ne glej poslušalca v obraz. Naj se joka ali naj se smeje, naj ti izteza roko v hvaležen pozdrav, ali naj pljuje nate, ne glej nanj.« Ivan Cankar. (Krpanova Kobila). Realist, kakor nam je dr. Kraigher znan že iz Školjke, Kontrolor Škrobarja in Zvona je tudi tu. Ob tretji obletnici je posvetil svoje delo Ivanu Cankarju kot njegov dober poznavalec in ožji prijatelj. Knjiga je polna doživljajev iz Cankarjevega življenja, ki bo v javnosti sigurno vzbujala mnogo zanimanja. Pozornost bodo vzbujale tudi znane osebnosti iz slovenske javnosti, ki nastopajo v »Trilogiji«. Knjiga se naroča v Učiteljski

knjižarni. Ljubljana, Frančiškanska ul. 6. O delu samem še izpregovorimo.

—k Staroindijske basni, bajke in pravljice. Priredil Jos. Suchy, slikal F. Plachy. Založila Splošna del. izobr. zveza »Svoboda«, Ljubljana 1921. Natisnila Ljudska tisk. v Mariboru. Cena 32 K z melkim cnotom, 36 K s trdim. Prva knjiga ima sledečo vsebino: Žolna in lev — sova kraljica ptic, veliko telo — kratka pamet, zajec — opica — šakal in vidra, panter in ovca, prešerni pav, osel v levji koži, premeteni rak, gazela — želva in žolna, nedotakljive gazele. Pisatelj pravi sam. Staroindijske basni, bajke in pravljice imenujem knjigo, ki vsebuje pravzaprav prihode iz prejšnjih Buddhie-Bodhisattve. Jataka je namreč naslov v pali-narečju svetega staroindijskega jezika sankrita spisanih pravljic. — Iz približno 570 prigodb sem izbral nekaj po svojem mnenju najbolj značilnih. — Knjiga vsebuje basni, bajke in pravljice, ki bodo gotovo prava naslada otrokom in se priljubijo tudi odraslim. Naravnost vzorne in zelo okusne so ilustracije, kakor tudi njih porazdelitev med tekstom. Zelo bodo slike poglabile otrokove vtiske in utrdile otrokovo fantazijo. Močno bi povzdignili slike barvotisk, ki bi bil vreden izdatke za lepo čelo. Tudi vnanja oprema, papir in tisk odgovarja lepemu delu. Knjigo toplo priporočamo za naše šolske mladinske knjižnice in tudi v priporočilo poedincem.

—k Naš list, Beograd, št. 9, 1. let. Prinaša poleg druge zanimive vsebine tudi sledeče slovenske spise in pesmi: G. Strniša: Slika, K. Meško: V sveti noči, A. Gradnik — C. J. Zmaj: Zima in Jezni vran.

— Polazenik, dar dobri deci. Izdala knjižarna Natošević v Novem Sadu. Knjiga ima sledeče slike: Kralja Aleksandra, vojvode Putnika in Mišića, prve straže, iz balkanske vojne, srbski reflektor i. dr. Sestavki so kratki in zanimivi za deco.

—k »Njiva«, št. 17—18 je izšla in prinaša zopet zelo raznovrstno in zanimivo vsebino: K.: Temelji »opoziciji«. — A. Druškovič: Okrog Male antane. — F. Omladič: Češka narodna cerkev. — Iv. Lah: F. M. Dostojevski. (Nekaj njegovih misli, zbranih o priliki stoletnice njegovega rojstva). — Omega: Misli psihologov. — France Veber: Anton Mahnič (I. Znanstvena nedostanost Mahničeve metode. II. Popolna pogrešnost Mahničeve metafizike. III. Usodna posledica te metafizike na poedinih poljih filozofije.) M. Ambrožič: Narodna telesna vzgoja. V bogatem »Listku« so zastopani: Alojzij Gradnik z jedkim sonetom »Veterani«; —e— je napisal kratko posmrtno ruske pesniku Aleksandru Bloku in priobčil prevod njegove »Rusije« ter odlomkov iz »Jesenskega razpoloženja« ter velikega pomena ruske revolucije in mesijanzima »Dvanajst. — F. J-o priobčuje nekaj momentnih fotografij »iz potovanja po Italiji«. A. Debeljak pa je iz Pariza poslal feljton o Leonu d'Orierju. V »Pregledu« najdeš obravnavane svetovne dogodke, krizo reparacij, zadeve zunanje in notranje politike, parlamenta, ustave, ločitve cerkve od države, oceno Ušeničnikovega »Uvoda v filozofijo« ter obširen in zelo zanimiv referat o inostranih in domačih revijah. Na platnicah se nadaljuje dnevnik. — »Njiva« je edina napredna slovenska revija te vrste. Vedno rastoči krog njenih naročnikov dokazuje, kako potrebna je bila. V januarju izide sklepni zvezek prvega letnika. V drugem letniku bo imela »Njiva« 26 števk in bo izhajala redno vsakih 14 dni. — Toplo priporočamo!

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Vabilo na izredno zborovanje ljubljanskega učiteljskega društva, ki se vrši dne 7. januarja (v soboto) ob 6. uri na dekliski šoli pri sv. Jakobu. Dnevni red: Razgovor o osnutku novega šolskega zakona za osnovne šole. Udeležba je obvezna! — Odbor.

+ Radoyljsko okrajno učiteljsko društvo sporoča na podlagi § 9. svojih pravil vsem članom, da se vrši občni zbor dne 14. januarja 1922. na Jesenicah ob 9. dopoldne s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev po predsedniku. 2. Naše strupene in nestrupene kače. Predava tovariš Iv. Šega. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blagajničarke. 5. Poročilo računskih pregledovalcev. 6. Poročilo odseka za Učit. konvikt. 7. Volitev novega odbora, razsodišča in dveh pregledovalcev računov. 8. Določitev društvene članarine. 9. Volitev a) pedagoškega, b) prosvetnega in c) gospodarskega odseka in 10. Slučajnosti.

Odbor je v svoji seji dne 17. decembra 1921. izpremenil sklep zadnjega zborovanja, da se vrši občni zbor v Lescah v toliko, da se bo vršil na Jesenicah, to pa le iz tehtnih razlogov, ki se bodo razložili na prihodnjem občnem zboru.

Kosilo se vrši v kolodvorski restavraciji, ki tedaj nudi vsem dovolj prostora. Da pa ne bo take negotovosti radi številke kot v Radoyljci, je primoran vsak, ki se misli udeležiti kosila, to javiti tri dni prej vodstvu deške šole na Jesenicah. — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj ima svoj občni zbor v četrtek dne 12. januarja 1922. v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma točno ob 10. uri s sledečim sporedom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajničarke. 3. Volitev novega odbora. 4. Predlogi. 5. Po izvršenih točkah občnega zbora sledi predavanje v proslavo Cankarjevega spomina. (Tov. Albin Spreitzer). Udeležba je za vse člane(-ice) obvezna! Odsotnost se mora opravičiti.

+ Šmarsko rogaško učiteljsko društvo zboruje v četrtek dne 12. januarja ob 10. uri na Slatini po sledečem vzporodu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo tajnika in blagajnika. 4. Poročilo o zborovanju UJU v Zagrebu, poroča tovariš Verk. 5. Spomini na kmetijski tečaj na Grmu, poroča tov. Štefancioza. 6. Volitve. 7. Slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi vabi za odbor predsednik.

— Vabilo na ustanovni občni zbor »Društva učiteljic, učiteljic ženskih ročnih del in otroških vrtaric«, ki se vrši v Mariboru dne 12. jan. 1922. ob pol 3. uri popoldne v mali dvorani Narodnega doma. 1. Otvoritveni govor. 2. Društvena pravila. 3. Volitev odbora. 4. Predlogi in slučajnosti.

Imamo sicer v Beogradu društvo učiteljic, ki se imenuje ponosno »Društvo učiteljic in zabavilj kraljevine SHS«, imamo v Ljubljani »Društvo učiteljic Slovenije« — a moramo priznati, da nam je Beograd in tudi Ljubljana predaleč, da bi se udeleževale rednih zborovanj. Vendar imamo tudi me v severnem delu Slovenije, na bivšem Štajerskem, naše težnje, za katere bi se rade potegovali — ali za društvo v Ljubljani bi le bile članice na papirju, ker vsled oddaljenosti ne moremo dejansko sodelovati ter se ne moremo brez velikih izdatkov zborovati v Ljubljani udeleževati. Zato si osnujemo sestersko društvo s istim cilji in pravili. Vsaka društvenica ostane ud svojega okrajnega učiteljskega društva, naša članarina bo le majhna.

Delovati hočemo za skupne težnje, se tovariško pogovoriti o skupnih zahtevah, ki jih imamo me ženske posebej. Kot »Društvo učiteljic« stopimo avtomatično v »Ženski Savez« in imamo pravico poslati delegatke na skupščine »Ženskega Saveza«. Ena trka povsod zastoni, v društvu združene pa smo močne in upoštevane vredne.

Za pripravljalni odbor: Marija Godec, uč. Marija Tomažič, uč. Matilda Vodenik, uč. žensk. roč. del.

+ Slovenjebistriško učiteljsko društvo ima svoj občni zbor dne 12. januarja 22. ob 10. uri v dekliski šoli v Slovenski Bistrici s sledečim vzporodom: 1. Prečitane zapisnikov. 2. Dopisi. 3. Predavanje nadzornika šolskih vrstov g. A. Skulja o kmetijstvu in vrtarstvu. 4. Poročilo odbora. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. Zborovanje je za vsakega člana obvezno. Odbor.

+ Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo imelo novembarsko zborovanje v Šmarju. Predsednik pozdravi navzoče ter govori o Nj. Vel. Petru in kr. Aleksandru. Zapisnik se prečita. Pismo se poslovi tov. Zofka Debelak. Prispevke za Debničkov spomenik sprejema Burdian. Predsednik nam je poročal o svojem potovanju v Srbijo. Skupščine v Zagrebu sta se udeležila tov. Šumer in Verk. Prihodnje naše zborovanje je 12. jan. 1922 v Rogatecu.

+ Okrajno učiteljsko društvo za Prekmurje je zborovalo dne 3. decembra t. l. v Murski Soboti. Udeležba je bila z ozirom na visok sneg in mrz povoljna. Vendar je videti, da so zvesti zborovanju vedno eni in isti, druge pa oivra lepo vreme istotako kot sneg. Tov. Požegar je imel lepo predavanje o delu med narodom. Med zborovanjem so se razpečali bloki za učiteljski konvikt, agitacija za pedagoški krožek se je pa prelozila na drugo zborovanje, ker ne gre, da bi vse breme nosilo le 40 navzočih članov, drugih 80 pa uživalo samo dobroto. Z ozirom na izvanredno draginjo, ki vlada v Prekmurju se sklone, da se predloži na pristojna mesta spomenica, ki naj pojasni položaj učiteljstva v teh krajih in ga podpre z gotovimi dejstvi. V ta namen je bil izvoljen poseben odsek. Blagajničarka je opozorila člane na redno plačevanje čla-

narine, dolžnost, katero mora pač vsak član kljub nekaterim neprilikam dobro poznati. Prihodnje zborovanje se bo vršilo 14. januarja 1922. l. Ker so na vrsti važne točke in pa volitev odbora, naj se zborovanja vsak član zanesljivo udeleži!

+ Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer je zborovalo dne 15. novembra 1921 v Gor. Radgoni ter je storilo sledeče sklepe: 1. Matični list se uvede za vse učence prve učne stopnje z repetenti vred. 2. V odpustnicah bi naj bila tudi rubrika »skupne šolske zamude«. 3. Učna oblast naj izda čimprej enotne učne načrte in vzorčne urnike. 4. Ure za srbohrvaščino naj se ne jemljejo od ur za učni jezik. 5. Cirilica se naj še ne uvaža v 3. šol. letu. 6. Uvedejo naj se enotni šolski zvezki. 7. Dedijerjev zemljevid naše kraljevine, ki ga je priporočala šolska oblast, je z ozirom na severno mejo in nemška imena za šole ob meji vsaj zelo pomanjkljiv, če ni neraben. V prihodnje naj da višji šolski svet publikacije prej oceniti po strokovnjakih, preden jih priporoča šolam v nakup.

+ Učiteljsko društvo za Prekmurje vrši glavno zborovanje dne 14. 1. 22. točno ob 10. uri v Murski Soboti. Dnevni red.

1. Volitev odbora. 2. Letno poročilo. a) predsednika, b) blagajnika. 3. Pregled članov. 4. Plačevanje članarine. 5. Nujnost tesne stanovske organizacije. 6. Ev. podavanje »O ustroju kmet. tečajev ter o km. mlad. organizacijah«. 7. Predlogi in slučajnosti. Časi so resni, pridite vsi, vam kliče imenom odbora Požegar, preds.

+ Šoštanjsko učiteljsko društvo je imelo dne 15. decembra v Šoštanju svoj redni občni zbor. Udeležba je bila prav povoljna, navzoče je bilo tudi šoštanjsko meščanskošolsko učiteljstvo.

Iz tajniškega poročila posnemamo, da je imelo društvo leta 1921. 8 društvenih zborovanj. Po zaslugi nekaterih agilnih članov posebno tov. Skale, ki je prevzel skoraj vsa predavanja, je društvo intenzivneje delovalo kakor prejšnje leto. Zeleti je, da se v prihodnje poprimajo brez izjeme vsi člani pozitivnega dela. Konstatira se razveseljivo dejstvo, da je včlanjeno v društvo vse ljudsko in meščanskošolsko učiteljstvo okraja.

Blagajnikovo poročilo se vzame z zahvalo na znanje. Društvena članarina za l. 1922. se določi na 300 K, ki se plača v mesečnih obrokih po 25 K. Članarino in vse druge društvene prispevke odtegujejo šol. voditelji od mesečne plače ter jih sproti nakazujejo po poštinih položnicah blagajniku. Zaostala članarina za leto 1921. se odtegne dne 1. januarja 1922. Za Učiteljski konvikt se določi znesek 500 K, za rezervni sklad 300 K; društvo pristopi z 1 deležem k Učit. zdraviliškemu domu v Rogški Slatini.

Izvoljen je bil naslednji društveni odbor: predsednik Vinko Stopar, šol. vod. v Velenju, podpredsednik Martin Vrečko, učit. v Šoštanju, tajnica Ernestina Vau-potova, učit. v Velenju, blagajnik Alfonz Mazlu, učit. v Šoštanju, odbornika: Alojz Trobej, šol. rav. v Šoštanju in Franc Kranjc, učit. v Šmartnu ob Paki, namestnici: Agneza Kosarjeva, učit. v Škalah in Gusta Janežičeva, učit. v Šoštanju, rač. pregledovalca: Leopold Viher, nadučit. v St. Janžu in Ant. Skala, šol. vod. v Topolščici.

V učit. razsodišče so bili izvoljeni: preds. Alojz Trobej, šol. rav. v Šoštanju, nam. Valentin Weber, nadučit. v Šmartnu ob Paki, prisled. Ivan Smolnikar, šol. vod. v Zavodnjah in Ivan Lukman, učitelj v Šoštanju, nam. Martin Vrečko, uč. v Šoštanju in Helena Dolencova, učit. v Velenju.

Resolucija: Učit. društvo za šoštanj-ski okraj poziva UJU poverjenstvo Ljubljana, da dela na ukinitve navedbe o potrošačkih združenj, ker je naredba v sedanjih stilizaciji neizvedljiva in ker bi podeželsko učiteljstvo od sličnih združenj zaradi oddaljenosti njih sedeža ne imelo nikakršnih koristi. Vplačani 10% prispevki se naj vrnejo.

+ Ptujsko učiteljsko društvo je zborovalo 15. XII. 21. v Ptuj.

1. Prva točka (seveda!) opomin nekaterim članom, ki še sedaj niso plačali članarine — vsaj sram bi naj jih bilo, če že o stanovski zavednosti ni več govora! 2. Tov. Ivo Jančič: risanje v osnovni šoli. Podal nam je prav dobro sestavljen učni načrt za vse tri stopnje, ki se bo razmnožil in razdelil na šolska vodstva. Predlog, da bi se natisnile tudi vse risbe, se ni sprejel, in sicer z utemeljitvijo: čim manj predlog, tem boljše. Prihodnjič: barvanje in perspektiva.

3. Tov. Franc Martinc: delo pedagoškega krožka: referati naj bi bili v obliki zapisnikov iz učiteljevega dela, v raznih učnih urah, ker le s praktičnimi poskusi bomo lahko napredovali. Teoretični re-